

Vinterfåglar Inpå Knuten

FÅGELBORDSRÄKNINGEN 27–30 JANUARI 2012

Tack för din
medverkan!

Siskornas vinter vid fågelmatningarna

resultatet av Vinterfåglar Inpå Knuten 27–30 januari 2012

FOTON: P-G BENTZ

De två senaste vintrarna kan verkligen sägas ha varit sina motsatser. Vintern 2010/2011 inleddes ovanligt kallt i stora delar av Sverige med minusgrader från slutet av november till långt in i januari. På flera platser slogs rekord när det gällde en obruten period med temperatur under noll. Först mot slutet av januari blev det lite lindring i kylan. Som en stark kontrast inleddes vintern 2011/2012 ovanligt mildt. I stora delar av Sverige fanns ingen snö, och temperaturen låg snarare en bra bit över än under noll grader. Det var först en vecka före räkningshelgen som vädret slog om och blev lite mera vintrigt.

Med tanke på att de båda vintrarna var så olika, är det nästan märkligt att flera av våra mest trogna övervintrare (och fågelbordsbesökare) är så stabila. Räknat i antalet individer per rapport är det mycket små skillnader när det gäller arter som talgoxe, blåmes, domherre, skata, nötväcka, entita och större hackspett. Det handlar om några få procent uppåt eller neråt som gott kan sägas hamna inom felmarginalen.

Även gulsparrv och grönfink är emellertid också att betrakta som stabila övervintrare, och hos dem är förändringen mera påtaglig. Det handlar om en tillbakagång på 23 respektive

Grönsiskan (här en hanne) är årets "bubblare" på topplistan.

dåligt för fåglar med anknytning till odlingslandskapet och gulsparrven är inget undantag. Årets inventeringar gav nya bottennoteringar i alla systemen." För gulsparrvens del finns med andra ord orsaken till minskningen att söka i de storskaliga förändringar som sker inom det svenska jordbruket med en intensivare drift och allt mindre plats för fauna och flora.

Men tittar vi på tabellen på nästa sida ser vi att det är många fler gröna än röda siffror i kolumnen över förändringar. Det var med andra ord många arter som uppträdde talrikare under räkningshelgen 2012 än året före. Orsakerna till dessa öknings är framför allt två: dels förekom några arter invasionsartat och dels innebar den milda inledningen på vintern att flera partiella flyttare stannade i högre grad än vintern före.

Bland invasionsfågeln är det framför allt siskorna, och alldeles särskilt grönsiskan, som utmärker sig. Medan det under räkningshelgen 2011 sågs drygt 7 500 grönsiskor, handlade det om fler än 60 000 motsvarande helg 2012! Dessa siskor var dock inte jämnt fördelade över landet – antalen var genomgående högre i söder än i norr. Något av det motsatta förhållandet gällde gräsiskan, som även den förekom betydligt talrikare än året före. Där var det förhållandevis fler fåglar i norra än i södra Sverige.

Bland de partiella flyttarna ökade koltrast, bergfink, bofink, stenknäck, steglits, björkrast, ringduva och rödhake. Den sistnämnda drabbades f.ö. hårt av de kalla vintrarna, 2009/2010 och 2010/2011, men har uppenbarligen haft bra häckningssäsonger eftersom antalet övervintrare i år var uppe på samma nivå som före de kalla vintrarna.

Grönfinken har minskat markant på grund av en sjukdom.

21 procent. Grönfinkens minskning (–21 %) förklaras av den parasitsjukdom som den drabbats av. Denna sjukdom, orsakad av en liten mikroorganism kallad *Trichomonas*, går under det svenska namnet gulknopp och kan drabba många olika fågelarter. Men av någon anledning är det just grönfinken som påverkats allra mest. Tillbakagången har dessutom pågått sedan några år – de första svenska fallen konstaterades 2008.

När det gäller gulsparrvens tillbakagång är orsaken inte lika klar, men det är andra året i rad som den minskar i antal. Jämför vi med 2006, då *Vinterfåglar Inpå Knuten* startades, blir tillbakagången tydlig. Då sågs i genomsnitt 5,6 gulsparrvar per fågelmatning. I år var motsvarande antal bara 3,3. Även Svensk Fågeltaxering visar tydligt vikande siffror, och i den nyligen utkomna rapporten över 2011 står följande att läsa: "Det går

Rödhaken återhämtade sig efter två tuffa vintrar.

30-i-topp-listan

(förra årets placering inom parentes)

	Antal	Procentuell förändring per rapport jfrt med 2011
1. Talgoxe (1)	146 932	+ 2
2. Pilfink (2)	110 269	+ 11
3. Blåmes (3)	94 337	+ 1
4. Domherre (6)	61 335	- 1
5. Grönsiska (22)	60 271	+ 717
6. Gulsparv (4)	59 912	- 23
7. Grönfink (5)	52 716	- 21
8. Skata (7)	47 139	+ 5
9. Koltrast (8)	44 773	+ 33
10. Gråsiska (11)	40 527	+ 50
11. Kaja (9)	34 027	+ 10
12. Gråsparv (10)	30 975	+ 8
13. Bergfink (21)	26 261	+ 198
14. Nötväcka (12)	23 080	- 2
15. Sidensvans (19)	20 958	+ 93
16. Entita (14)	15 907	+ 6
17. Större hackspett (15)	12 511	- 5
18. Bofink (20)	11 236	+ 11
19. Stjærtmes (17)	11 202	0
20. Stenknäck (27)	10 977	+ 33
21. Kråka (16)	10 969	- 13
22. Nötskrika (13)	10 776	- 52
23. Talltita (18)	10 138	- 7
24. Steglits (23)	9 127	+ 34
25. Svartmes (24)	7 964	+ 19
26. Björktrast (32)	7 844	+ 175
27. Ringduva (26)	7 200	+ 38
28. Rödhake (28)	6 977	+ 34
29. Tamduva (25)	5 425	0
30. Råka (30)	3 741	+ 5

Falsterbo Bird Show.

Det händer mycket i år

Ett av årets största evenemang när det gäller fåglar är *Falsterbo Bird Show*, en mässa som äger rum 31 augusti – 2 september på ridsportanläggningen i Falsterbo (med rovfågeln rakt ovanför!).

Men det händer mycket mer än så. Bl.a. är det "Fågelturnskampen" 5 maj, en tävling mellan Finland och Sverige. Håll utkik i pressen efter annonser och sök gärna upp närmaste fågelklubb. Fler tips kommer på SOF:s hemsida www.sofnet.org

Bli medlem i SOF!

Vill du lära dig mera om fåglar och samtidigt stödja arbetet med fågelskydd i Sverige och utlandet? Bli då medlem i Sveriges Ornitologiska Förening! Medlemskap kostar 200,-/år och då får man fyra nummer av vår tidning *Fågelvännen*. I *Fågelvännen* hittar du intressant läsning om fågelmatning, holkbygge, trädgårdsfåglar, fågelflyttning samt fotoreportage och mycket mer. Tidningen riktar sig främst till dig som är intresserad av fåglarna i vår närhet.

I SOF:s butik Naturbokhandeln på Öland har du som medlem specialpris på ett urval av sortimentet och får dessutom nya erbjudanden varje månad. Vill du ha mer information om medlemskap? Ring medlemservice, tel: 0485-444 40!

PG PlusGiro

Meddelande till betalningsmottagaren

Jag vill bli medlem i SOF och få tidskriften *Fågelvännen* fyra gånger om året för 200 kr.

INBETALNING/GIRERING B

Kod 1

Till PlusGirokonto
19 94 99-5

Betalningsmottagare (endast namn)

**Sveriges Ornitologiska
Förening**

Avsändare (namn och postadress)

MEDELLENDE KAN INTE LÄMNAS PÅ BAKSIDAN

Svenska kronor

öre

Från PlusGiro/personkonto (vid girering)

200.00

#

#

1994995#06#

Avsändare:
SOF
Lilla Brunneby 106
Stenhusa gård
386 62 Mörbylånga

B FÖRENINGSG-
BREV

SVERIGE

PORTO BETALT

Priser

Vi har lottat ut priser bland deltagarna i *Vinterfåglar Inpå Knuten*.

Presentkort i Naturbokhandeln, 1000 kr

Lena Johansson, Eskilstuna

Presentkort i Naturbokhandeln, 500 kr

Roger Nilsson, Ödåkra

Presentkort i Naturbokhandeln, 300 kr

Fritidshemmet Ankaret, Hörnefors

Presentkort i Naturbokhandeln, 100 kr

Fritidshemmet Ankaret, Hörnefors

Fritidshemmet Ankaret, Hörnefors

Omslagsbild:

Grönsiskor förekom mycket talrikt vid fågelmatningarna i stora delar av södra och mellersta Sverige. FOTO: P-G BENTZ

OM DINA TALGOXAR FICK VÄLJA...

NATUR

BOKHANDELN

www.naturbokhandeln.se

info@naturbokhandeln.se
tel. 0485 - 444 40
Stenhusa gård
Lilla Brunneby 106
386 62 Mörbylånga